

BALANÇ DEL PRIMER ANY I MIG DE FUNCIONAMENT D'ORNITHO PER A ORQUÍDIES

Gràcies a un conveni de col·laboració signat entre el GOC – ICHN i l'Institut Català d'Ornitologia, des de mitjans de 2017 les observacions d'orquídies a Catalunya i Andorra ja es poden incorporar a la plataforma de ciència ciutadana Ornitho (www.ornitho.cat), gestionada per l'Institut Català d'Ornitologia amb la col·laboració de l'administració, universitats, centres de recerca, museus i entitats naturalistes. Aquest portal va ser creat l'any 2009 inicialment per a recollir exclusivament dades d'ocells (d'aquí el seu nom), però amb els anys s'ha anat ampliant a altres grups de fauna (vertebrats i diversos grups d'invertebrats) i, amb les orquídies, també s'ha obert a la flora.

El GOC – ICHN és l'entitat responsable d'aquest grup taxonòmic a Ornitho, i qui s'encarrega de la validació de les observacions que s'hi entren. Amb aquesta eina s'aconsegueix un repositori estàndard per a les observacions d'orquídies a Catalunya, que pot ser utilitzat tant pel propi GOC com per a tots els naturalistes interessats en les orquídies. A més, és una plataforma que permet donar continuïtat als atles d'orquídies comarcals que ja s'han publicat (Garrotxa i Ripollès) o contribuir als que encara estan en marxa (Solsonès, Osona, Noguera i Anoia).

En el seu primer any i mig de funcionament aquesta eina ha tingut molt bona rebuda, amb un total de 5450 observacions (1442 l'any 2017 i 4008 l'any 2018), recollides per 184 observadors diferents. Aquestes observacions corresponen a un total de 93 tàxons diferents, entre espècies, subespècies i varietats, una xifra força representativa de la diversitat de tàxons d'orquídies presents a Catalunya. Els tàxons amb més observacions recollides són *Himantoglossum robertianum*, *Ophrys passionis*, *Anacamptis pyramidalis*, *Cephalanthera longifolia*, *Ophrys catalaunica*, *Spiranthes spiralis*, *Ophrys apifera*, *Platanthera bifolia*, *Ophrys forestieri* i *Ophrys scolopax*.

Pel que fa a la distribució geogràfica de les observacions, és força desigual en el territori català, amb la majoria d'observacions a les comarques gironines i a la Catalunya central, mentre que aquestes són escasses a la meitat sud i oest de Catalunya. Les comarques amb més observacions són Osona, el Ripollès, el Vallès Oriental, la Selva, l'Alt Empordà, la Garrotxa, el Baix Camp, el Pallars Jussà, el Baix Empordà i el Berguedà, mentre que el Baix Penedès és l'única comarca sense cap observació fins al moment.

També cal remarcar que actualment només el 28% de les observacions recollides s'acompanyen de fotografia, i un 40% presenten informació sobre la fenologia de les plantes (estat de floració). D'una banda, les fotografies són imprescindibles, tant en espècies rares com comunes, per a poder fer una correcta validació de les observacions i evitar així possibles errors d'identificació o fins i tot errades en la selecció del tàxon de la llista d'espècies. D'altra banda, la informació fenològica, a més a més de contribuir a facilitar la validació, resulta molt interessant per a poder determinar la resposta de les espècies a les condicions ambientals, i és fonamental a mitjà termini per a investigar l'afectació que pot tenir el canvi climàtic en les diferents espècies d'orquídies presents a Catalunya.

La plataforma Ornitho, només amb un any i mig de funcionament, ja s'està consolidant com a portal de referència per a les observacions d'orquídies a Catalunya i es mostra com una eina útil per a recollir dades de forma sistemàtica per al GOC i per a molts altres naturalistes. Caldrà, però, potenciar la prospecció per tot el territori i aconseguir que els usuaris acompanyin les observacions de fotografies i informació fenològica, per treure tot el potencial d'aquesta eina.

Guillem Bagaria